

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 1. aprila 1854.

List 26.

Gnojenje z rastlinami.

Z rastlinami ali z zelenjado njive gnojiti (grüne Düngung) jim sicer ne zaleže sploh toliko kot zaleže dober gnoj iz hleva, vendar ni prav, da se pri nas gnoj iz zelenjad zanemarja. In zakaj ni prav? — zato, ker prvič: zeleno gnojenje včasih še prekosi živinski gnoj, ker to, kar je meso mesojedni živali, je gnojenje z zelenjado rastlinam, — in drugič, ker je zeleni gnoj dostikrat bolji kup, kakor gnojenje z živinskim gnojem.

Ktere rastline pa so za podoranje pripravne?

Gnoj nadomestovati ni vsaka rastlina pripravna. Da je pripravna, mora imeti sledeče lastnosti:

1. Mora biti takošne natore, da je v stanu dokaj živeža izpod neba v-se poserkati in poserkano dobro prekuhati, — mora tedaj tako rekoč bolj od zraka „od ljufta“ živeti kakor pa od zemlje. Naj bolje rastline te verste so tako imenovane mastne rastline, — le škoda, da botanikarji ne morejo kmetovavcem tacih rastlin svetovati, katerih bi se dalo obilo v ta namen pridelovati; med kmetijskimi rastlinami pa spadajo tu sem tiste, ki se štejejo med sočivnate in pa ajda. Od teh rastlin je znano, da povzijejo le četerti del iz zemlje za svojo rast, tričetert svojih obstojnih delov pa so dobile iz zraka; ako se tedaj za gnoj podorjejo, pride zemljišu vsih teh tričetert na dobro. Recimo, da pridelk grahorke, ki smo jo le za pridobitvo gnoja sejali, znese v suhem stanu 20 centov, tedaj pride 15 centov tega pridelka zemljišu za gnoj, in to je že dosti, da si kmetovavec naklone srednji žitni pridelk.

2. Rastlina mora biti take natore, da gnjilec, ki ga dobiva iz zemlje in iz zraka, dobro obderži in ga potem, ko je za gnoj podorana bila, drugim na tisti njivi rastečim sadežem oddaja. Ako pregledamo rastline, ki so zavolj gnjilca v steblih in perji za zeleni gnoj pripravne, so po versti te le:

Repno perje, ki ima čez 4 odstotke in pol gnjilca v sebi; ker je ogeršica zelo enaka repi, je tudi ta, dokler je zelena in ni še semena nastavila, za gnojenje posebno dobra. Zato v Normandii zimsko ogeršico za gnoj podorjejo in potem sejejo pšenico in je pridelajo obilo; tudi Nizozemci ne morejo prehvaliti zelne ga perja za gnoj;

perje mnogoverstne pese, ki ima le malo manj gnjilca v sebi kakor repno perje;

za tem pride zelno perje;

po tem štajarska in nemška detelja (imate blizo 2 odstotka gnjilca v sebi);

za tema pride grahorca (ima čez poldrugi odstotek gnjilca);

za njo grah (ima čez 1 odstotek gnjilca);

za grahom pride lupinka (Lupine), ki ima blizo pol odstotka gnjilca v sebi;

za to pride ajda, ki ima četert odstotka gnjilca v sebi. (Dalje sledi.)

Asekuracija ognja v Gradcu lansko leto.

Po vsakoletni navadi naznamo tudi letos stan Graške asekuracije, ki se smé po pravici bratovšina imenovati, ker objéma štajarsko, krajnsko in koroško deželo in po oškodnini, ki je je pogorelcem odrajtala lani iz doneskov vpisanih deležnikov, tarifo asekuracije za letos določuje. Zato ni tarifa pri ti asekuraciji stanovitna in ne more stanovitna biti, ker, če je več asekurantov, manjši je tarifa, in če bi se vsak gospodar asekuriral pri nji, bi utegnilo letno plačilo tako majhno biti, kakor pri nobeni drugi biti ne more.

Za letošnje leto je tarifa zavarovanja postavljena na 12 krajc. od 100 fl. klasne vrednosti za vse tiste, ki so že poprej ali do konca marca lani pristopili; — tisti pa, ki so lani pozneje pristopili, plačajo 9 krajc., če so pristopili lani še le mesca aprila, maja in junia, — če so pristopili mesca julia, avgusta in septembra, plačajo le 6 krajc., — pristopniki mesca oktobra ali novembra pa 3 krajc.

Pristopilo je pa lani, čeravno je bila tarifa na 18 krajc. povikšana, spet veliko novih deležnikov, namreč 1680, in sicer iz Štajarskega 1019, iz Krajnskega 356, iz Koroškega 305; število na novo asekuriranih poslopij se je pomnožilo za 3870, tako, da je bilo konec lanskega leta asekuriranih poslopij za 67 mil. 573.850 fl. klasne vrednosti, in sicer od 37.373 gospodarjev na Štajarskem z 40 mil. 107.200 fl., od 15.645 gospodarjev na Koroškem z 17 mil. 662.625 fl., od 11.388 gospodarjev na Krajnskem z 9 mil. 804.025 fl.

Požarov med zavarovanci te asekuracije je lani bilo 171; pogorelo je 218 gospodarjev z 308 poslopij, večina teh je pogorela do tal, nekatere pa so bile le malo poškodovane. Škode se je povernilo za 106.218 fl., namreč Štajarcem 65.415 fl., Korošcem 26.010 fl., Krajncem 14.793 fl.; 494 fl. 40 kr. pa se je darovalo takem ljudem, ki so posebno pridno pomagali oginjam gasiti.

Druge asekuracije po pravici tožijo, da je pogorelcov pri njih vsako leto več; — Graška zamore vesela biti, da jih ni bilo preveč. Vzrok tega so posebne postave te družbe, da pogorelec mora tako zidati pogorišče, da je bolj ognja varno, in ker se je spet lani 379 pohištvev namest s slamo in skodlami pokrilo s ceglom, se napravilo 214 zidanih opažev, popravilo 35 dimnikov, na hiše naredilo iznova 28 strelovodov, 109 poslopij pa prestavilo na bolj varne kraje, se tako od leta do leta poslopja pri ti asekuraciji zapisanih deležnih varniši delajo in tako nevarnost manjša.

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v sredo 5. aprila 1854.

List 27.

Gnojenje z rastlinami.

(Dalje.)

3. Da podorane rastline dobro gnojé, morajo take biti, da hitro rastejo in veliko perja in stebel naredé.

Kar hitro rast zadeva, se rastline takole versté: ajda je naj hitreja, za njo grahora, grah, repa, ogeršica, pesa, zelje. Detelja se scer tudi prišteva h hitrorastnicam; ker pa o prvi dôbi le zlo počasi raste, jo kmetovavci tam pa tam za gnoj podorjejo še le v 2. letu namesto 3. košnje.

Kdor rastline za gnoj podorje, mora pa vselej tako ravnati, da na tisti njivi ne pride ob poglavitni pridelk. V bolj merzlih krajih se doseže to le s posetvijo ajde, zimске ogeršice in zimne reží. V gorkejših krajih se pa razun ravno omenjenih rastlin zamore tudi lupinka ali grahora za ta namen izbrati brez zgube poglavnega pridelka, če se na tisto njivo potem vseje petdeset-dnevna koruza (činkvantínka).

Kar se pa izdatnosti podoranih rastlin tiče, nar več izda lupinka, pol manj ogeršica, grahora in ajda, še manj pa rež.

4. Da se plača podoranje rastlin za gnoj, mora seme za tak namen dober kup biti, če ne, bi nespametno bilo, z dragim gnojem gnojiti. Seme lupinke (Lupine) dozdaš še ni za nobeno boljše rabo, kakor da se smokvam (figam) s to rastlino gnoji; tedaj se v taci gorkih krajih, kjer to seme dozori, zamore prav dober kup kupiti. Grah je za zeleno gnojenje veliko bolji od grahore, al seme njegovo je še predrago, da bi kmet zamogel z njegovo zelenjadjo njive gnojiti.

Za oral njive se potrebuje semena od lupinke 4 do 5 vaganov, reží 3 vagane, grahore 2 vagana, ajde 1 vagan, ogeršice 12 funtov.

5. Da je rastlina za podoranje in gnojenje dobra, mora globoke korenine delati, da popivajo deleč spod najdeni živež, kateri potem, ko je rastlina podorana bila, pride kot gnoj novi posetvi na dobro. Iz tega obzira so razne detelje naj bolje, posebno metelka ali nemška detelja; za temi pride ogeršica, lupinka, grahora, rež, ajda.

To so poglavitne vodila pri gnojenju z rastlinami. Sedaj bomo govorili od priporočevanih rastlin posebno.

1. Lupinka *).

Lupinka (*lupinus albus*, Lupine) po nemško tudi beli volčji bob, volčja detelja imenovana, je že od nekdaž za zeleni gnoj znana, ker

je ni kmetijske rastline, da bi, kakor ona, za ljubo vzela z vsako še tako pešeno, pusto in suho zemljo. Kdor tega ne verjame, se lahko prepriča; naj le nekatere zernja vsadi v sam pesek in ga zaliva s čisto vodo; pri dostojni gorkoti in vlagi bojo veselo rastle, cvele in seme napravile. Na Laškem seme njeno (bob) pražijo ali roštajo in ž njim gnojé smokvam; zato tudi ime njeno smokvini ali figini bob. Drugod pa pridelujejo lupinko za živinsko klajo (zato ime volčja detelja). Steblo lupinke zraste 2 do 3 čevlje visoko, peresa so iz več majhnih peresčikov sestavljene, cveté belo; sadi se kakor grah; vagan vaga 84 funtov.

V bolj merzlih krajih ne dozori seme popolnoma; toraj je treba, ga iz gorkejših krajev dobivati.

Korenstvu (krompirju, repi itd.) gnojiti ne gré z lupinko; za te sadeže ima premalo gnjilca v sebi. Za žita pa se je kaj dobro poterdila; Schlicht pravi, da lupinka dá zemlji tolikšno moč, da po reží izmolzena se spet ognoji, ako se vsejana lupinka podorje. Tudi dunajska kmetijska družba jo je skusila in se prepričala, da se je košate reží (Staudenroggen) pridelalo 40 vaganov, ko je bila njiva z lupinko gnojena, po živinskem gnoju pa le 31 vaganov *). (Konec sledi.)

Kmetijske reči.

(Jablanov cvet) je čbeloreji kaj koristen. Med vsim cvetjem sadunosnega drevja daje cvetje jablanovo nar več medú; tudi cvetè jablana ob času, o katerem ni ravno veliko družega cvetja. Jablanovo cvetje daje obilno medú in cvetne moke, ter je nar ljubši hrana čbelam. Hrušvega cvetje ne išejo nikakor tako. Torej bi bilo že zavolj čbeloreje treba, mnogo jablan saditi. Opazilo se je tudi (kar je pomenito), da čbele nar bolj cvetje divjih jablan (lesnik) obletavajo.

O Noriku in Noreji.

Spisal Davorin Terstenjak.

Drugi članek.

Zgodovinski pregled.

(Dalje.)

Čujmo še Plinija. Tudi on razločuje dvojne Tauriške, ene Noričane, druge v sosesčini Skordiščanov. Plinijeve besede pa se glasijo takole: „Po leg Karnov so Noričani, nekdaž Tauriščani imenovani“ — in „na južni strani (in fronte) gore klavdijske so Skordiščani, na severni (tergo) pa Tauriščani“. (Plini III. 20. III. 25. H. N.) Plini je že raz-

zlasti v naravoslovstvu, taci, ki so tudi v družih jezicah navadne. *Lupinus* je latinsko ime; odtod so vzeli Nemci, Lahi in Francozi svoje.

*) Ne bilo bi napčno, ako bi naša kmetijska družba si naročila nekoliko tega semena za poskušnjo v čisto pešenih krajih, če ne za gnojenje, pa saj za živinsko klajo. Vred.

*) Ta rastlina (*Lupine*) je pri nas tako malo znana, da ne vémo slovenskega imena. Če ga kdo vé, prosimo, naj ga pové. Izvolili smo začasno imé lupinka, ker smo prepričani, da pri taci stvaréh, ki nimajo domačega imena med ljudstvom znane, je naj bolje, da ne kujemo novih, ampak se primemo,

NOVICA

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 8. aprila 1854.

List 28.

Priporočilo laške repice ali laškice (Topinambur).

Kar se krompir slabo obnaša, so bili kmetovavcem nasvetovani namestniki raznih plemen, kateri, ako tudi krompirja ne domestujejo, vsaj živino-rejo zljajšajo. Med temi namestniki smo brali tudi večkrat laško repico, in vender se še malokje najde, dasiravno so večkratne skušnje do dobrega poterdile, da je zares priporočila vredna zavoljo njene zadovoljnosti z vsakim svetom, zavolj rodovitosti in še drugih posebnih lastnost, ktere v sledečem naznanimo.

Laškica je enoletin podzemeljsk sad, ima veliko krompirjove podobe, se sadi ravno tako kakor ta spomladi, požene štibljje zlo podobne sončnicam, in nastavi v dobri, globoko vdelani in zrahljani zemlji pod enim stebлом obilo repic krompirjove pa tudi še večje debelosti, večidel po en pehar pod enim stebлом. Enkrat zasajena se vse naprejšnje leta sama zaseva, ker je ni mogoče čisto izkopati. Za tega voljo je nar boljše, jo posaditi v take kraje, kjer zna vedno ostati. Jeseni skopana se ne dá v kletih dolgo hraniti, ker rada zgrije, pa ima nasproti to dobro lastnost, da v zemlji puščena ne zmerzne, da še pozimi zlo raste, in da tako spomladi, ko zemlja otaja, služi v dober živež prešičem in govedom, ravno kadar v kletih začne klaje zmanjkovati.

Samo po sebi se vé, da v gnojenem svetu bogatejši rodi, kot v pustem, zatorej ji je treba, vsaj vsako tretje leto gnojiti, namreč tako, da se v jeseni vse štibljje posekajo, po tleh položé, in po verhu gnoj raztrosi. Spomladi pred kopanjem se štibljje poberejo, in na drobno razsekane v gnoj veržejo. Gnoj pa pri kopanju laškice pod zemljo spravi, in tako je obdelovanje do jeseni končano.

Ob hudih letinah je laškica tudi zdrava, čeravno ne močno tečna jed za ljudi, vendar pa boljši kot marsiktere zeliša, ktere ljudje jedó ob časih lakote. — Dobí se lahko, tudi pri meni. Dr. Orel.

Gnojenje z rastlinami.

(Konec.)

Grahorka in detelja.

Kar je lupinka za gorke kraje in še tako pusto zemljo, to je za merzli svet grahorka. Grahorka je za zeleni gnoj še boljši kakor grah, ker ima v steblih več redivnega gnjlca. Po skušnjah dunajske kmetijske družbe se je pridelalo po dvojnem gnojenji s podoranim grahom 30 vaganov pšenice, drugikrat 27 vaganov réži, in na ravno tisti njivi, pognojeni z 360 centi živinskega gnoja, se je pridelalo enkrat 23 vag. pšenice, in drugikrat ravno toliko réži. Vidi se iz tega: koliko gnojenje z zelenim grahom v primeri z navadnim blevskim gnojem izdá. Po skušnjah

Chancey-a ima grahorka podorana, veliko več v sebi, kakor navadni gnoj, in stroški, ki jih gnoječa grahorka prizadene, so le deseti del tega, kar gnoj veljá.

Za bolj debelo zemljo je detelja nar boljši gnoj, ako se 2. ali 3. košnja podorje, ker močne deteljne korenine zemljo nar bolj zrahljajo. Škoda, škoda! da kmetovavci tako malo gnojijo s podoranjem detelje, ki je tako dober gnoj!

Ajda.

Ajdovca ima med vsimi kmetijskimi rastlinami naj manj redivnega gnjlca v sebi, zato tudi za zeleni gnoj ni tako pripravna, kakor sočivnate in druge rastline, ki imajo veliko perja.

Rěš.

Že pred sto leti so kmetovavci njive večkrat gnojili z réžjo. Francozi jo silno hvalijo in scer tako, da jim ne moremo verjeti, če pravijo, da 32 funtov zelene réži ravno toliko zdá, kakor 72 funtov živinskega gnoja. Taka hvala več škodje, kakor koristi, ker ji pameten kmetovavec ne verjame. Z réžjo gnojiti se pri nas menda ne bo nihče lotil; če bi pa utegnili kadaj toča pobiti polje še preden je začela réž klasje zoriti, takrat se zamore kmet tolažiti, ako poklesteno zelenjad podorje, da je njivo dobro pognojil. Tako nikjer ni škode brez koristi.

Ogeršica.

Že od starodavnih časov v Normandii pšenici gnojijo s podorano zimsko ogeršico. Ravna jo pa tam takole: Ogeršico sejejo jeseni, spomladi jo podorjejo, in potem grah sadé. Ko so grah pridelali, obsejejo njivo vdrugeč z ogeršico o sv. Lorencu (sred augusta), jo v jeseni podorjejo in pšenico (zimno) vsejejo. Za bolj puste zemljiša pa ogeršica ni, ker se premalo izrase do podoranja.

Sploh je vediti treba, da gnojenje z rastlinami izmolženi zemlji ne pustí veliko gnojca, in da se zamorejo s pridom na to vižo gnojiti le take zemljiša, ki imajo še kaj starega gnojca (Humus) v sebi. Samo lupinka je izvzeta; ona napravlja podorana dobre pridelke tega, kar se vseje, in da scer tudi zemlji še več rodovitnosti.

Nekteri svetujejo tudi laško repico in laško rudečo deteljo za tako gnojenje; zlasti so nekteri svetovali z laško deteljo (Incarnatkle) gnojiti nograde. Al nogradom vémo za drug kaj dober gnoj, ki se dá z naj manjšimi stroški napraviti in scer tale: Listje in kar se družega pridno nabere v nogradih, naj se s parstjo na kup spravlja in z gnojnico goveje živine dobro polije, tak gnojen kup pa večkrat premeče. To je gnoj, da ga ni boljšega za nograde. —

Naj bi umni kmetovavci prevdarili to, kar smo jim v tem spisu svetovali; pa naj bi nikar ne mislili, da hočemo s hvalo zelenega gnoja kratiti čast živinskega gnoja. Potrebno se nam je le zdelo, njih pozornost obrniti tudi na zeleni gnoj, ker smo od

druzih sort gnoja že toliko govorili. Prosimo le saj lupinke, ki je na vsaki pustoti tolikšne hvale vredna, ne pozabiti in se tudi tukaj starega vodila deržati: poskušajmo marsikaj in obderžimo, kar je dobro, čeravno je novo. Tako bo novo kadaj tudi staro.

Zavolj živinske soli.

Živinska sol se dobiva, kakor smo v „oglasniku“ k 20., 22. in 25. listu oznanili, v štacuni gosp. Krišperja v Ljubljani na debelo in na drobno, cent po 4 fl., pol centa za 2 fl., četert centa za goldinar, funt pa po 2 krajc. in pol.

Pošilja se na Štajarsko ali kamor koli kdo hoče; se vé da vsak, kdor je želí, plača vožnino.

To odgovorimo na nekatere vprašanja. Vred.

Tudi človeško življenje se dá zavarovati.

Kaj pa je spet to novega? bo rekel marsikter naših bravcev, ki še nikdar ni slišal od taci asekuracij, pri katerih se zamore tudi življenje človeško zavarovati.

Po tem takem bo jenjala smert smert biti, ako se človek zamore asekurirati, da ne umerje? bo rekel kdo drug in zasmehoval naše besede, ki smo jih postavili na čelo tega spisa.

Da se pohištvo in pohišje zavarje škode ognja, mi je dobro znano — se bo oglasil tretji — da si trgovci zavarjujejo blago, ki ga imajo dobiti po suhem ali po morji; da se poljski pridelki zavarjujejo škode, ako jih utegne toča zadeti; da se zavarjuje tudi živina, ako po bolezní pogine, — vse to sem že slišal in je lahko razumeti. Da pa se človeško življenje zavarovati zamore: to je ena tistih norčij, kakoršnih ima veliko sedanji svet, ki hoče celo Stvarnika mojstrovati, da bi izbrisal smert iz pratike življenja človeškega.

Tako jih slišimo veliko se posmehovati, — al ne čudimo se jim. Kdor kaj tacega pervikrat sliši, in mu ni razloženo bilo: kaj in kako je to zavarovanje, res ne bo lahko verjel. Če pa mu je natanko razloženo bilo, se ne bo le več smejal, temuč bo spoznal, da to ni „norčija“, ampak da je čista resnica in velika dobrota zlasti za manj premožne ljudi, ki želé si na stare dni kakošen kapitalček zagotoviti, ali, če umerjejo, svoji ženi, svojemu otroku ali kateremu koli dedniku kaj zapustiti.

Namen te asekuracije tedaj, kakor se samo po sebi razume, ne more biti zavarovanje življenja, da bi človek ne umerl, ampak je le, da si človek zagotovi več ali manj živeža na stare dni, ali pa da po svoji smerti svoji družini ali sploh svojim dednikom (erbam) zapusti kapital za živež njih, in jih tako preredi, kakor da bi še sam živel in jih redil.

V tem pomenu se mora razumeti ta zavarovalnica življenja (Lebensversicherung). In kdo more reči, da to ni zavarovanje? Ne le to, da svoj život po svetu okoli nosimo, se pravi živeti; živeti v višjem pomenu se pravi tako ravnati, da je naša delavnost v dušnem ali telesnem obziru v prid tudi naslednikom našim. Koliko ljudi je na svetu, ki nobene druge vrednosti nimajo, kakor to, da so podedovali po očetu svojem, kar so in kar imajo. Kaj bi počeli taki, ko bi taci očetov ne bili imeli? Ali ne živé taki očetje v svojih otrocih in naslednikih, čeravno so že davnej umerli? ali ni njih življenje na to vižo zavarovano včasih za sto in sto let? In tisti, ki so ustanovili na eno ali drugo stran zaznamstvu koristne naprave, ki so doprinesli slavne dela, ki so zapustili svetu zaklade svoje učenosti — ali ni življenje taci, čeravno so že zdavnej strohnili, zavarovano na veke?

To smo memo gredé le omenili, da vsi naši bravci razumejo, da ta asekuracija, ktero bomo tukaj natanko popisali, se po pravici sme imenovati zavarovalnica človeškega življenja.

Kakor nas nobena asekuracija zavarovati ne more, da bi ne pogoreli, — nobena, da bi polja našega toča ne pobila itd., ampak nam le škodo povrača, ki jo omenjene nesreče prizadevajo, tako tudi koristuje zavarovalnica človeškega življenja. Koliko družin pride v nadlogo, ako jim oče nagloma umerje, ki jih je preživljal? Tudi bogate družine občutijo smert očetovo, če premoženje, popred veliko, se razdelí med veliko otrok. Angleži, od katerih celi svet vé, da znajo nar bolje prerajati dobiček svoj, so od konca do kraja zapisani v take zavarovalnice, in bogati še bolj kakor drugi.

Če si zavarujemo pohištva in blago in polje in živino, da bi nas škoda ne zadela, ktera nas zadeti, pa tudi ne zadeti more, — ali nam ne veléva pamet, da tudi življenje svoje zavarujemo, zakaj nič ni tako gotovo na svetu kakor smert; le ure nihče ne vé, v kateri se bode sklenilo tukajšnje bitje. Zato pa tudi ni zoper nobeno škodo zavarovanje večja potreba, kakor zoper tisto, ktera po smerti enega človeka zadene druge.

(Konec sledí.)

Premišljevanje

narave in previdnosti božje v nji.

Poslovenil Mihael Verne.

Repače ali repate zvezde.

Te čudne zvezde, ki imajo imé od hlapa, ki jih obdaja, so gotovo svetovi sončne sostave. Krog sonca se vertijo kakor drugi planeti. Njih tek pa je od teka vsih drugih premičnih zvezd in planetov različen, in tudi njih podoba je različna. Ako megla, ki jih navadno obdaja, njih podobe ogledovati ne brani, jih kaže daljnogled pegaste in ostre. Velikost teh zvezd je silno različna. Nekatere so komaj tolike, ko zvezde tretje in četrte verste, nekatere pa še večje, ko zvezde perve verste. V sredi je gosto jedro, ki se pa včasih razdelí in robu enako biva. Njih podoba ni vselej popolnoma okrogla, in tudi njih svetloba ne enako živa in močna. Njih repi, ki vselej soncu nasproti stojé, so iz tako redke in prezračne snove, da se celò nepremičnice skozi nje lahko vidijo. Rep sega včasih od obzorja ali vidokroga skoraj do temena, in zvezdo kar lepo kinči. Kolikor dalje od zvezde sega, toliko bolj se širi, in kolikor njegova širokost raste, toliko se njegova svetloba manjša. Včasih se razdelí rep v razne krivine in žarke.

Vse to vkup je le nekoliko skušin, ki jih je skerbno ogledovanje repač ljudem nabralo. Gotovo pa je to le narmanjši in narnevažniši del vsega, česar je k popolnemu znanju te ali une repače treba. Večje vednosti človeško oko z vsimi pripomočki ne doseže. Ali so repače vodni sveti ali goreče krogle, se ne dá nikakor gotovo terditi. Ravno tako se ne dá na sledeče vprašanja dostojno odgovoriti: Al prebivajo žive stvari na teh svetih, ki jih sedaj sončna vročina prav od blizo prepeka, in ki se potem spet od sonca v gosto temo oddaljšajo, kjer sončni žarki nič več ne zamorejo? Al so še prazni, pusti sveti, kakor je zemlja bila prej ko jo je Bog vredil, in bodo še le takrat svoj namen dobili, ko bo sedanji svet prešel? — Vse to so zgol vprašanja, ki nas lahko prepričajo, da človek je slaba, revna stvar, ki ne more nanje odgovoriti.

Nekterim so repače oznanovavke konca sveta; — nekteri berejo v njih osodo ljudstev in pad kraljestev; — mnogim se zdí, da kugo, vojsko, lakoto, povodnji in druge šibe žugajo. Al vsi ti babjoverci ne premislijo, da repače so prav naravne prikazni, ki se dajo gotovo